

„POST-METODICKÁ DOBA“ VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ

Datum konání: 29. 3. 2019

Místo konání: Arna Nováka 1, Brno, učebna D51

Název přednášky: Komunikativní přístup a jeho uplatnění ve výuce češtiny jako cizího jazyka

Přednášející: PhDr. Lída Holá

Počet účastníků: cca 30

Zpracovali: Michaela Němcová, Gabriela Složilová

PhDr. Lída Holá se zabývá češtinou jako cizím jazykem teoreticky i prakticky již více než 15 let. Za tu dobu měla možnost učit studenty 64 různých národností. Spolu s Mgr. Pavlou Bořilovou vydala několik řad učebnic češtiny pro cizince, například Čeština expres, Český krok za krokem či New Czech Step by Step. Podílela se také na vydání adaptované prózy či české gramatiky v kostce ve 12 jazycích.

Dne 29. března 2019 vystoupila doktorka Lída Holá na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity s přednáškou týkající se češtiny jako cizího jazyka, přesněji komunikativním přístupem ve výuce. Na úvod vysvětlila, co podle ní komunikační metoda znamená, zmínila však, že se dnes, v tzv. post-metodické době, již neklade důraz na dodržování jednotné metody ve výuce. Proto upřednostňuje pojmenování komunikativní přístup, což je podle jejích slov zaměření výuky na konkrétní komunikační situace a cíle.

Na začátku se do pléna zeptala: „Co (se) učíme, když (se) učíme jazyk?“. Účastníci přednášky zmínili například slovní zásobu, gramatiku, strategie, jak se učit, či prostředky, jak něco vyjádřit. Přednášející kromě tradičního systému jazyka (gramatiky, výslovnosti, psaní a poslechu) či komunikačních kompetencí označila za důležitou součást výuky/studia jazykové funkce – oslovení, vyjadřování postojů, hledání a sdělování faktických informací aj. Rovněž představila koncept Michaela Lewise zvaný *The Lexical Approach*, který se zaměřuje na tzv. chunks (neboli štěpy) a kolokace, u kterých studenti nepotřebují rozumět gramatice, ale používat dané fráze ve vhodných situacích jako celek (například frázi „Hodí se ti to?“ při domlouvání se na čase nějakého setkání).

Přednášející se následně zaměřila na samotný komunikativní přístup ve výuce. Podle doktorky Holé je důležité, aby zodpovědnost za výsledky svého učení převzal samotný student. Učitel se v takovém případě stává pouze moderátorem hodiny. V ideálním případě výuka probíhá bez zprostředkovacího jazyka, tedy v cílovém jazyce, který by měl být přirozený (konkrétně na příkladu českého jazyka je nutné do výuky zahrnout také obecnou češtinu a dialekty), a vyučující by se měl snažit o rovnováhu mezi učním se a osvojováním, formou a funkcí, stejně jako o rovnovážný stav mezi přesností a plynulostí. V souvislosti s těmito zásadami se přednášející zaměřila na různá výuková doporučení. Zmínila tematické založení lekcí, větší toleranci k chybám, didaktickou simplifikaci gramatiky (se zaměřením na časování sloves, prepozice či jmenný rod), práce s autentickými materiály, u kterých není potřeba měnit obsah, ale přizpůsobit postup dané jazykové úrovni studentů, nebo personalizaci a individualizaci. Jedním z doporučení byla metoda Herberta Puchty, který se chybu studentů snaží odstranit pomocí papíru, na kterém je napsáno správné znění problematického jevu. Tento papír Puchta vyvěsí ve třídě a následně při vyslovení dané chyby studentem ukáže na papír. Po nějaké době vymění barvu papíru a poté papír zcela odstraní a pouze ukazuje na místo, kde původně papír byl. Studenti po ukázání vědí, jakou chybu udělali, aniž by je učitel musel opakovaně opravovat.

Druhá část přednášky měla ukázat praktické užití komunikačního přístupu. Přednášející pustila část nahrávky z lekce češtiny, ve které se probírala 9. lekce z učebnice *Česky krok za krokem – Lidské tělo*. Účastníci přednášky se měli ve videu sledovat jednotlivé aktivity a postupy použité ve výuce, které s nimi následně PhDr. Lída Holá prodiskutovala. Poukázala na části, které byly povedené, i na pasáže, jež by se daly vylepšit.

Přednáška byla zakončena dotazy ze strany účastníků. Hlavní část diskuse se týkala seznamování studentů s obecnou češtinou a dialekty.

Velice si vážíme návštěvy paní doktorky Holé a z její přednášky si jistě všichni odnášíme doporučení a tipy, které můžeme jako současní nebo budoucí lektoři využít například při výuce češtiny jako cizího jazyka.